

ISRAEL, LABORATORI PER A UN MÓN FORTIFICAT

Naomi Klein

17/06/2007

The Nation, 15 junio 2007

www.sinpermiso.info

Gaza, en mans de Hamas, amb militants emmascarats asseguts a la cadira del president; la franja occidental, en el fil; campaments de l'exèrcit israelià, precipitadament aixecats als Alts del Golan; un satèl·lit espia sobre Iran i Síria; la guerra amb Hezbollah, a punt d'esclatar; una classe política a vessar d'escàndols, que ha perdut tot crèdit públic.

A primera vista, les coses no semblen anar bé per a Israel. Però heus ací l'enigma: per què enmig de tal caos i de tal carnisseria, floreix desapoderadament l'economia israeliana com no ho feia des de 1999, amb un fragorós mercat de valors i taxes de creixement properes a les xines?

Thomas Friedman recentment va oferir al New York Times la seva teoria: Israel "nodreix i recompensa la imaginació individual", de manera que les seves gentes no deixen de crear enginyoses empreses d'alta tecnologia, siguin quins siguin els desastres que provoquin els polítics. Després de llegir atentament projectes de classe realitzats per estudiants d'enginyeria i ciències de la computació de la Universitat Ben Gurion, Friedman va llançar un dels seus famosos pronunciaments falsaris: Israel hauria "descobert petroli". Aquest petroli, aparentment, estaria en les ments dels "joves innovadors i emprenedors capitalistes" israelians, massa ocupats fent supernegocis amb Google com per deixar-se distreure per la política.

Heus ací una teoria alternativa: l'economia d'Israel no és pròspera tot i el caos polític que acapara titulars, sinó a causa, precisament, d'aquest caos. Aquesta fase de desenvolupament data de mitjans dels 90, quan Israel estava en l'avantguarda de la revolució de la informació -l'economia més depenent de la tecnologia al món-. Després de l'esclat de la bombolla punto.com al 2000, l'economia d'Israel va quedar devastada; va ser el seu pitjor any des de 1953. Després va venir l'11 de setembre, i, de sobte, es van obrir nous horitzons de benefici per qualsevol companyia que es declarés capaç de detectar terroristes en massa, segellar fronteres davant de qualsevol atac i arrancar confessions a presoners muts.

En tres anys, bona part de l'economia tecnològica d'Israel ha estat radicalment reorientada. Dit en termes friedians: Israel va passar d'inventar instruments reticulars pel "món pla" a vendre balles per un planeta baratat en apartheid. Molts dels més exitosos empresaris del país utilitzen l'estatus d'Israel com estat-fortalesa, rodejat de furiosos enemics, com una espècie de sala d'espectacle permanent, com un exemple viu de que es pot gaudir de relativa seguretat enmig d'una guerra ininterrompuda. I la raó de que Israel experimenti avui un supercreixement és que aquestes companyies estan exportant frenèticament aquest model al món. Això fa d'Israel la quarta potència del món en comerç armamentístic, per damunt de Gran Bretanya.

Les discussions entorn al comerç militar d'Israel se centren habitualment en el flux

d'armaments que arriba al país: en els bulldozers eruga, fabricats a EUA i utilitzats per destrossar llars a la franja occidental, així com en les companyies britàniques que subministren peces pels F-16. El que es passa per alt és el gegantí negoci israelià en expansió. Israel ara ven 1.200 milions de dòlars de productes de "defensa" a EUA, un increment espectacular, si es compara amb els 270 milions de l'any 1999. Al 2006, Israel va exportar 3.400 milions de dòlars de productes de defensa, més de mil milions més del que va rebre en ajuda militar nord-americana.

Bona part del seu creixement procedeix de l'anomenat sector de "seguretat interior". Abans de l'11 de setembre, la seguretat interior amb prou feines existia com a indústria. Per a finals de l'any present, les exportacions israelianes en el sector arribaran als 1.200 milions de dòlars, un increment del 20%. Els productes i serveis clau són balles d'alta tecnologia, aeronaus no tripulades, procediments biomètrics d'identificació, equips audiovisuals de vigilància, sistemes de detecció de passatgers aeris i d'interrogació de presos: en fi, i precisament, tots els instruments i tecnologies de que s'ha servit Israel per clausurar els territoris ocupats.

D'aquí que el caos a Gaza i a la resta de la regió no sols no representi un seriós problema per a Tel Aviv, sinó que arribi inclús a induir la seva prosperitat econòmica. Israel ha après a fer d'una guerra interminable un recurs econòmic marca de la casa, convertint la seva activitat de desarrelament, ocupació i contenció del poble palestí en un avantatge comparatiu de cinquanta anys a la "guerra global al terror".

No és casual que els projectes dels estudiants a Ben Gurion que tan impressionaren a Friedman portin noms com: "Matriu de covariància innovadora per a detecció de blancs en imatges hiperespectrals", o "Algoritmes per la detecció i elusió d'obstacles". Sols en l'últim semestre, s'han creat a Israel trenta companyies de seguretat interior, gràcies en part a esplèndids subsidis governamentals que han transformat l'exèrcit israelià i les universitats del país en incubadores de seguretat i nous desenvolupaments armamentístics (quelcom que s'hauria de tenir en compte, quan es discuteix sobre el boicot acadèmic a Israel).

La propera setmana, les més consolidades d'aquestes companyies viatjaran a Europa per la Mostra Aeronàutica de París, l'equivalent a la Setmana de la Moda de la indústria armamentista. Una de les companyies israelianes que participa a la Mostra és Suspect Detections Systems (Sistemes de Detecció de Sospitosos, SDS), que exhibirà el seu Cogito 1002, un aparell de seguretat blanc, com de ciència ficció, que demana als passatgers d'avió que contestin a una sèrie de preguntes, generades per computador, sobre els seus països d'origen, a la vegada que estudia la seva mà amb un sensor de "biofeedback". L'ingeni llegeix les reaccions del cos a les preguntes, i determinades respostes marquen al passatger com a "sospitós".

Com altres centenars d'invents de seguretat israelians, l'SDS es vanaglòria d'haver estat creat per veterans de la policia secreta israeliana i d'haver estat posat a prova sobre la marxa amb palestins. La companyia no sols ha instal·lat terminals de biofeedback en un lloc de control de la franja occidental; sosté que "la idea està avalada i s'ha vist enrobustida gràcies al coneixement obtingut i assimilat a partir de l'anàlisi de milers d'estudis de casos de persones-bomba suïcides a Israel".

Una altra estrella de la Mostra Aeronàutica de París serà el gegant de la defensa israeliana Elbit, que planeja exhibir els seus Hermes 450 i 900, aeronaus no tripulades. Fa tot just unes setmanes, al maig, d'acord amb informes periodístics, Israel va utilitzar

aquests aparells no tripulats en missions de bombardeig a Gaza. Un cop provats en aquests territoris, estan llestos per a exportar: el Hermes ja ha estat utilitzat a la frontera d'Arizona amb Mèxic; terminals de Cogito 1002 ara estan sent auditades en un aeroport nord-americà del que s'ignora el nom; i Elbit, una de les companyies que està darrere de la "barrera de seguretat" d'Israel, s'ha associat amb Boeing per construir la balla fronterera "virtual" al voltant d'EUA, finançada pel Departament de Seguretat Interior amb 2.500 milions de dòlars.

Ja que Israel va començar la seva política de segellar els territoris ocupats amb llocs de control i murs, els activistes de drets humans solen comparar Gaza i la franja occidental amb presons a l'aire lliure. Però el que a mi em crida l'atenció al investigar l'explosiu auge del sector de seguretat interior d'Israel (un assumpte que estudio amb gran detall en el meu proper llibre: *The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism*) és que també són una altra cosa: laboratoris en els que els terrorífics instruments dels nostres estats de seguretat són posats a prova. Els palestins -visquin a la franja occidental o en el que els polítics israelians acostumen ara a anomenar Hamasistan- no són blancs. També són conillets d'Índies.

En certa manera, doncs, Friedman té raó: Israel ha descobert petroli. Però el petroli no està en la imaginació dels seus tecno-empresaris. El petroli està en la guerra al terror, en l'estat de por constant que crea una demanda sense límits d'enginys de vigilància, escolta, contenció i identificació de "sospitosos". I la por, al que es veu, és l'últim crit en recursos renovables.